

Jeugdcriminologie en jeugdrecht (B001504)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 6.0

Studietijd 180 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2023-2024

A (semester 1)

Nederlands

Gent

hoorcollege

Lesgevers in academiejaar 2023-2024

De Bondt, Wendy

RE23

Verantwoordelijk lesgever

Vandeviver, Christophe

RE23

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2023-2024

[Bachelor of Science in de criminologische wetenschappen](#)

stptn

aanbodsessie

6

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Jeugd, minderjarigheid en adolescentie, jeugddelinquentie, jeugddelinquentierecht, sociale reactie, jeugdhulp

Situering

- Het bijbrengen van kennis en inzicht in het fenomeen van de jeugdcriminaliteit, het bestaande Belgische jeugddelinquentierecht, de praktijken van maatschappelijke reactie en specifieke thema's uit het domein van de jeugdcriminologie (bijvoorbeeld jongeren als dader, slachtoffer, jongeren en politie,...)
- Het bijbrengen van inzichten en kritische denkkaders met betrekking tot bovenstaande kennisdomeinen

Inhoud

**DEEL 1 : Juridische kader rond jeugddelinquentie en integrale jeugdhulp
(door Prof. De Bondt)**

Hoofdstuk 1 - Algemene Inleiding

Omdat de manier waarop we naar kinderen en jongeren kijken de afgelopen jaren erg veranderd is, en fundamenteel in de ontwikkeling en toepassing van het juridisch kader, wordt de ontwikkeling van het kindbeeld besproken. Daarbij is aandacht voor de impact van de adolescentie als levensfase zowel op de rechtspositie van de minderjarige als op de betekenis ervan voor overheidsinterventies al of niet gekoppeld aan het hebben gepleegd van strafbare feiten.

Hoofdstuk 2 – De gefaseerde ontwikkeling van het jeugdrecht

Met de algemene inleiding in het achterhoofd, wordt weergegeven op welke manier de ontwikkeling van het kindbeeld zich concreet vertaald heeft in een gefaseerde ontwikkeling van het jeugdrecht. Om het jeugdrecht zoals dat er vandaag uitziet ten volle te kunnen begrijpen en te kunnen duiden, wordt in vogelvlucht doorheen de juridische geschiedenis van het jeugdrecht gegaan. Daarbij worden vier fase van elkaar onderscheiden: (1) onwetendheid rond de relevantie van een onderscheid tussen volwassenen en kinderen, (2) de beschermingsfase, (3) de ontwikkeling van een decretaal jeugdhulprecht en (4) de ontwikkeling van een decretaal jeugddelinquentierecht.

Hoofdstuk 3 - Integrale Jeugdhulp vandaag

De basisprincipes, de actoren en de werking van de integrale jeugdhulp worden zowel vanuit een juridisch-technisch als een praktisch perspectief benaderd. De

complexiteit van het identificeren en opvolgen van een verontrustende opvoedingssituatie wordt aan de hand van een aantal casussen overlopen. Er wordt ook aandacht besteed aan de soms precare rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp.

Hoofdstuk 4 – Jeugddelinquentierecht

De basisprincipes, de actoren en de werking van het jeugddelinquentierecht worden zowel vanuit juridisch-technisch als een praktisch perspectief benaderd. Er wordt aandacht besteed aan de kwalificatie van het jeugdrecht als al of niet 'strafrechtelijk' van aard en de juridische consequenties die dat heeft voor de toepasselijke regelgeving rond de proceswaarborgen en de mogelijke internationale samenwerking.

DEEL 2 : Jeugdcriminologie: theoretisch en methodologisch kader (door Prof. Vandeviver)

Hoofdstuk 1 – Wat is jeugdcriminologie en jeugddelinquentie?

In een eerste hoofdstuk worden de centrale concepten 'jeugdcriminologie' en 'jeugddelinquentie' inhoudelijk besproken en wetenschappelijk geduid. Daarbij wordt ingegaan op het verband jeugd-criminaliteit en hoe dit verband kan worden verklaard zowel vanuit de criminologie als aanverwante disciplines. Daarbij ligt de klemtoon op de meest actuele verklaringen voor jeugddelinquentie en integratie van inzichten uit de neuropsychologie.

Hoofdstuk 2 – Jeugddelinquentie in historisch perspectief

In een tweede hoofdstuk wordt ingegaan op de historische ontwikkelingen inzake 'jeugd' en 'jeugddelinquentie'. Daarbij wordt uitgebreid ingegaan op de opkomst van de maatschappelijke en wetenschappelijke aandacht voor 'jeugd' en 'jeugddelinquentie'. Er is ook aandacht voor de Belgische ontwikkelingen op het vlak van jeugddelinquentie.

Hoofdstuk 3 – Het meten van jeugddelinquentie

In een derde hoofdstuk is uitgebreid aandacht voor de kwantitatieve aspecten van jeugdcriminologie, waarbij o.a. het spectrum aan datacollectie-initiatieven overlopen wordt. De studenten worden vertrouwd gemaakt met de voordelen en beperkingen van officiële criminaliteitscijfers (incl. statistieken op niveau van het jeugdparquet), zelfrapportagestudies en slachtofferenquêtes. Daarbij is uitgebreid aandacht voor het beschikbaar jeugdcriminologisch onderzoek in België. Er wordt stilgestaan bij de (internationale) daling in jeugddelinquentie.

Hoofdstuk 4 – Jeugddelinquentie in beeld: facts & figures

In een vierde hoofdstuk wordt ingegaan op de aard en omvang van 'jeugddelinquentie' in België. Daarbij worden studenten wegwijs gemaakt in de verschillende beschikbare databronnen om daaruit de belangrijkste trends inzake jeugddelinquentie af te leiden.

Hoofdstuk 5 – Capita selecta

In functie van onderzoeksresultaten uit recent onderzoek alsook de actualiteit wordt elk jaar een of meerdere specifieke topics samen met de studenten behandeld. Indicatief kan o.a. verwezen worden naar

- Neuropsychologische modellen ter verklaring van jeugddelinquentie
- Jeugddelinquentie: dader- en slachtofferschap
- Specifieke vormen van jeugddelinquentie, bv. seksueel slachtoffer- en daderschap, gewelddadige radicalisering, jeugdbendes, etc.

Begincompetenties

- Basiskennis inzake het Belgisch strafrecht (zowel materieel als formeel)
- Basiskennis etiologie & criminologische theorieën
- Basiskennis kwalitatieve en kwantitatieve methoden

Eindcompetenties

- 1 Een grondige, wetenschappelijke en praktisch toepasbare kennis hebben van en inzicht hebben in het jeugdcriminologische onderzoeksobject (het fenomeen jeugdcriminaliteit én maatschappelijke reactie).
- 2 Een grondige kennis hebben van de basisprincipes van het vigerende Belgische jeugdrecht
- 3 De basistermen gangbaar binnen het jeugdrecht kort omschrijven.
- 4 Het verloop van de rechtspleging inzake jeugdzaken begrijpen en de knelpunten kritisch bespreken.
- 5 Diverse schakels en actoren van het jeugdhulp- en jeugddelinquentiesysteem aanduiden en hun rol bespreken.

- 6 De specificiteit van de verschillende op jongeren gerichte modellen van sociale reactie aangeven en deze vergelijken
- 7 De belangrijke dimensies van het hervormingsdebat kritisch bespreken
- 8 Inzicht hebben in de praktijk van het Belgische jeugdrecht.
- 9 Aan de hand van gegevens m.b.t. deze praktijk evoluties en problematische spanningsvelden binnen het jeugdrecht kritisch duiden.
- 10 Kennis hebben van specifieke projecten inzake de aanpak van jeugddelinquenten in België
- 11 Inzicht hebben in jeugdcriminaliteit als maatschappelijk en criminologisch fenomeen.
- 12 Weten welke klassieke verklaringstheorieën worden gehanteerd ten aanzien van jeugdcriminaliteit.
- 13 Kennis hebben van de historische evolutie inzake het fenomeen jeugdcriminaliteit.
- 14 Aan de hand van maatschappelijke politieke evoluties de verschuivende visies inzake jeugdcriminaliteit en de aanpak ervan bespreken
- 15 Kritisch reflecteren over het jeugdcriminaliteitsfenomeen en de maatschappelijke reactie daarop en de pro en contra argumenten formuleren m. b.t. een vraagstuk inzake jeugdcriminaliteit alsook inzake de aanpak van jeugdcriminaliteit.
- 16 Een standpunt innemen in een toegewezen jeugddelinquentiedossier en dit standpunt op een heldere manier mondeling kunnen toelichten
- 17 Op een gemotiveerde wijze feedback geven aan medestudenten

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Hoorcollege, Zelfstandig werk, Peer teaching

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Hoorcollege - Het onderwijs neemt de vorm aan van hoor- en responsiecolleges. De hoorcolleges beogen de student vertrouwd te maken met de beginselen van de jeugdcriminologie en het jeugdrecht. Door middel van de hoorcolleges krijgt de student op multidisciplinaire wijze inzicht in de basisbeginselen, de theoretische achtergrond, de huidige stand van het wetenschappelijk onderzoek en de praktijk. Het zelf-ontdekkend karakter wordt geactiveerd door de techniek van hoor- en responsiecolleges. Via het stellen van vragen en het uitlokken van reacties wordt ernaar gestreefd de studenten aan te zetten tot actief en kritisch meedenken en participeren.

De hoorcolleges gegeven door de verantwoordelijke lesgevers, worden aangevuld met een reeks gastcolleges waarbij experts ter zake en praktijkactoren hun kennis en ervaringen met de studenten delen.

Zelfstandig werk en peer teaching – De studenten dienen voor het onderdeel jeugdrecht zelfstandig een casus door te nemen en aan de hand van enkele vragen een eigen standpunt te formuleren gebruik makend van de handvaten die tijdens de hoorcolleges gegeven worden. Het standpunt wordt schriftelijk ingediend en kort mondeling gepresenteerd aan de andere studenten. De studenten geven elkaar feedback op de presentatie van het standpunt verdedigd door hun collega's. De feedback heeft betrekking op zowel de inhoudelijke argumentatie als de vormelijke stijl van presenteren.

Leermateriaal

- Bronnenbundel met wetgeving (met inbegrip van het Strafwetboek) en rechtspraak (mag gebruikt worden op het examen); Kostprijs ongeveer 25 euro.
- Uitgebreid handboek jeugdrecht (mag niet gebruikt worden op het examen); Kostprijs ongeveer 25 euro.
- Reader jeugdcriminologie; Kostprijs ongeveer 27 euro.
- Slides van de lesgevers, beschikbaar gemaakt via de online leeromgeving aangevuld met eigen lesnotities;

Referenties

Referenties zijn toegevoegd in het leermateriaal. Indicatief kan verwezen worden naar:

- Burfeind, J., & Bartusch, D. J. (2015). *Juvenile delinquency: An integrated approach*. Routledge.
- Eliaerts, C., Weijers, I. (2015). *Jeugdcriminologie. Achtergronden van jeugdcriminaliteit*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.
- Enzmann, D., Kivivuori, J., Marshall, I. H., Steketee, M., Hough, M., & Killias, M. (2018). *A Global Perspective on Young People as Offenders and Victims* (pp. 19-28). Cham: Springer.
- Junger-Tas, J., Decker, S. (2008). *International Handbook of Juvenile Justice*. Dordrecht: Springer.
- Junger-Tas, J., Marshall, I. H., Enzmann, D., Killias, M., Steketee, M., & Gruszczynska, B. (2012). *The Many Faces of Youth Crime*. Dordrecht: Springer.
- Krohn, M. D., & Lane, J. (Eds.). (2015). *The handbook of juvenile delinquency and juvenile justice*. John Wiley & Sons.
- Whitehead, J. T., Lab, S. (2017). *Juvenile justice: An introduction*. Routledge

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Persoonlijke & collectieve feedback, hetzij on campus hetzij online.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen, Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen, Schriftelijke evaluatie met open vragen, Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Mondelinge evaluatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Deel Jeugdrecht (Prof. De Bondt)

- **Voor het werkstuk, de presentatie en de peer assessment (niet-periodegebonden evaluatie)**
 - Werkstuk (/1): de studenten dienen aan de hand van enkele vragen op een gemotiveerde wijze standpunt in te nemen over een aan hen toegewezen dossier. De studenten worden geëvalueerd op hun inschattingsvermogen en het correct hanteren van de handvaten die hen tijdens de hoorcolleges gegeven worden.
 - Presentatie (/2): Studenten worden geëvalueerd op hun capaciteit om gestructureerd een standpunt mondeling te presenteren.
 - Peer assessment (1): Bovendien worden studenten geëvalueerd op het kunnen beoordelen van het werk van hun medestudenten door het geven van constructieve feedback.
- **Voor de hoorcolleges (periodegebonden evaluatie)**
 - Het schriftelijke examen met **open vragen** beoogt te testen of de student kennis en inzicht heeft verworven m.b.t. specifieke theorieën, termen, de structuren, de actoren, de beginselen van het vakgebied. De vragen beogen eveneens te testen of de student toepassing kan maken van de verworven theoretische kennis door een eigen kritische mening te formuleren op actuele vraagstukken.

Deel Jeugdcriminologie (Prof. Vandeviver)

- Periodegebonden evaluatie: het schriftelijk examen bestaat uit **gesloten vragen (MCE met hogere cesuur)** die peilen in welke mate de student kennis en inzicht heeft verworven m.b.t. specifieke theorieën, termen, de structuren, de actoren, evenals de beginselen van het vakgebied. De vragen peilen eveneens in welke mate de student de verworven theoretische kennis kan toepassen op actuele vraagstukken m.b.t. jeugdcriminologie.

Eindscoreberekening

Niet periodegebonden evaluatie 4/20 bestaande uit

(Goedgekeurd)

- 1p werkstuk 'standpunt jeugdrecht'
- 2p presentatie
- 1p peer assessment

Periodegebonden evaluatie 16/20 bestaande uit

- 6p schriftelijk examen jeugdrecht Prof. De Bondt (open vragen)
- 10p schriftelijk examen jeugdcriminologie Prof. Vandeviver (meerkeuze vragen)

Studenten die niet aan alle evaluaties deelnemen (zowel de periodegebonden als de niet-periodegebonden evaluaties) zullen als niet geslaagd worden verklaard voor dit opleidingsonderdeel. Studenten die niet aan alle evaluaties deelnemen kunnen maximaal 7/20 behalen voor dit opleidingsonderdeel.

Studenten kunnen enkel slagen voor het opleidingsonderdeel indien ze aan alle evaluatiemomenten deelgenomen hebben en voor elke individuele lesgever geslaagd zijn.

Overdracht deelscores

Overdracht van deze behaalde deelscores (van de niet-periodegebonden evaluatie) naar de tweede examenkans is mogelijk. De betrokken student kan echter ook beslissen de deelscores uit de niet periodegebonden evaluatie niet over te dragen.